

Въ тоя крепостенъ зидъ, сѫ открыти следитѣ на главната входна врата отъ крепостта. Надъ тая врата, по всѣка вѣроятностъ, се е издигала бойната наблюдателна кула отъ кждѣто е могло, на длѣжъ и на ширъ, да се наблюдаватъ равнитѣ мизийски полета: отъ северъ, истокъ, западъ, по които, не веднѣжъ сѫ кръстосвали стрѣвни пѣлчища отъ диви племена, алчни за плячка, плѣнъ и пожаръ. Споредъ разказитѣ на старитѣ жители отъ недалечното село Темниско, именно тукъ, подъ развалинитѣ на тая кула е имало ста-риненъ подземенъ путь, съ цилиндриченъ сводъ, който споредъ едно старо предание, е минавалъ презъ крепостта Ра-ховица и по скалитѣ и билото на Арбанашката планина е извеждалъ презъ Каменецъ за В.-Търново.

Тая главна входна крепостна врата, върху която се е издигала наблюдателната кула, следъ събарянието и нейното окончателно разрушение, съ постепенното натрупване на прѣстъта и отъ различнитѣ атмосферни и земни влияния, по късно отъ вѣtre, напълно е била засипана съ камъни и прѣстъ, като по тоя начинъ, е могла да скрие следитѣ на подземния путь, който е водилъ своето начало отъ въпросната входна врата на крепостта, наречена отъ мѣстното население Пещеритѣ¹⁾.

Отъ другитѣ страни, крепостта Ра-ховецъ е пазена отъ естествено укрепени, стрѣмни скалистни стени, най-вече отъ юго-западната страна, кждѣто почти никакъ, не личатъ следитѣ на каквъто и да е издигнатъ зидъ отъ крепостна стена. Той е биль съобразно мѣстнитѣ условия, отъ тая страна—излишенъ. Остриятъ юженъ край на стената отъ крепостта, се издава напредъ, въ видъ на скалистъ носъ, укрепенъ съ особена постройка иззиданъ отъ доста голѣми блокови камъни, които днесъ сѫ натѣркаляни наоколо. Тази особена постройка, въ тоя край на крепостта, има ширина двадесетъ разкрача. До нея, личатъ основитѣ на друга крепостна кула съ диаметъръ десетъ крачки, сѫщо та-кава, каквато е имало и на западния край на крепостта, ос-танкитѣ на която, още стоятъ сега и спомнятъ нейното ста-ринно минало.

Подъ остриятъ юженъ жгъль на крепостнитѣ зидове на Ра-ховица, които въ тоя край се извиватъ и вдълбаватъ напредъ въ видъ на остъръ клинъ, подъ главната

1) Споредъ едно стариинно предание, въ старииниятъ Ра-ховецъ нѣкога е имало тарапана на бѣлгарски царе. Иманїри сѫ дир-ли и намирали въ развалинитѣ му находки и стари монети. Особено сѫ известни грошовете на единъ отъ последнитѣ бѣлгарски царе — Иванъ Александъръ (1331—1365 г.) Сѫщо така намѣрени сѫ били тукъ и стари грѣцки и римски пари, което иде да покаже, че тукъ сѫ обитавали жители отъ бѣлгарското царство преди падането му подъ ви-зантийско и турско робство.